

TANTÁRGYI TEMATIKA
BTOMA7N07 Közép-Európa irodalma és kultúrája szem.

Tantárgy neve: Világirodalom	Tantárgy Neptun kódja(i): BTMAN202, BTMAN504, BTOMA7N07, BTOMA8N05, BTOSVM2N02, BTOSVM3N03 (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
	Tantárgyfelelős intézet: ME BTK Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet
	Tantárgyelem: K (K: kötelező, KV: kötelezően választható, SZV: szabadon választható)
Tárgyfelelős (név, beosztás): Kertész Noémi adjunktus	
Közreműködő oktató(k): Kertész Noémi adjunktus	
Tantárgyi egység: Közép-Európa irodalma és kultúrája szem.	
Tantárgyi egység Neptun kódja: BTOMA7N07 (E Neptun kód a nappali képzésre vonatkozik. A levelező képzés Neptun kódjában a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)	
Javasolt félév: 4 ^Ő (A szak keresztféléves meghirdetésben nem indul, így páratlan számú félév tárgyait csak összel, páros számúéit csak tavasszal lehet felvenni.)	Előfeltétel: nincs (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
Óraszám/hét: BTMAN202: 1, BTMAN504, BTOMA7N07, BTOMA8N05, BTOSVM2N02, BTOSVM3N03: 2 (A nappali képzés heti óraszám 14 héten át. A levelező képzések féléves óraszám 5, heti 2 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszám 5, heti 2 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszám 10 stb.)	Számonkérés módja (a/gy/k/b): BTMAN202, BTOMA8N05, BTOSVM2N02: kollokvium, BTMAN504, BTOMA7N07, BTOSVM3N03: gyakorlati jegy (A teljesítés követelményeit lásd alább a <i>Félévközi számonkérés módja és értékelése</i> pontnál.)
Kreditpont: 2	Tagozat: nappali (A tantárgy és a tantárgyi egység adatai és követelményei azonosak a levelező tagozaton is, egyedül a Neptun kód különbözik.)
Tantárgyi egység feladata és célja (röviden összefoglalva): A szeminárium közép-európai szerzők műveinek elemzését állítja középpontba, elsősorban a 20. század második felét, illetve az ezredfordulót jellemző irodalmi jelenségekre és témákra koncentrálna. Arra a kérdésre keresünk választ, hogyan épülnek be a történelmi traumák, a térség kulturális arculatváltozásai, a világirodalmi hatások és az identitáskeresés az irodalomba.	
Fejlesztendő kompetenciák: <i>tudás:</i> A hallgatók megismerik az irodalom- és kultúratudomány ismeretelméleti alapjait, megismerési sajátosságait, logikáját és terminológiáját, valamint kapcsolatát más tudományokkal, tantárgyakkal, műveltségi területekkel. Átlátják és megértik az irodalomnak a magyar és az európai identitás konstrukciói, valamint a különböző kultúrák és a köztük lévő kapcsolatok kialakításában, fenntartásában és formálásában betöltött szerepét, a magyar és a világirodalom, kulturális, történelmi és társadalmi meghatározottságát, az irodalom alapvető összefüggéseit. Képesé válnak a különböző tudományterületi, szaktárgyi tartalmak integrációjára, megismerik a tudományterület hazai és nemzetközi eredményeit, szakirodalmát, aktuális kérdéseit, a szaktárgy tanításának céljait, feladatait. <i>képesség:</i> Képesé válnak a szaktudományi módszerek, eljárások alkalmazására, valamint a különböző tudásterületek közötti összefüggések, kapcsolódások, átfedések és egymásra hatások felismerésére. Megtanulják az irodalmi szövegeket, illetve az ezekhez kapcsolódó kulturális jelenségeket az irodalomtudomány szempontjából értelmezni, a problémákat releváns	

módszertani megközelítésből elemezni. Megtanulják a fogalmak, elméletek és tények közötti összefüggéseket meghatározni és közvetíteni, gyakorolják az alkotó információ- és könyvtárhasználatot, képessé válnak az önreflexióra és önkorrekcióra.

attitűd: Megtanulják megítélni szaktárgyuk oktatásban betöltött szerepét. Nyitottá válnak a megismerés, illetve a tapasztalatszerzés iránt.

autonómia és felelősség:

A hallgatók átfogó képet kapnak az irodalom és a kultúra megismerésének fontosságáról és motiválttá válnak ezen ismeretek átadására a tudományterületükhöz tartozó kutatási eredmények folyamatos követésére, valamint az iskolai nevelési folyamatba való adekvát és adaptív beépítésére. Képessé válnak a folyamatos és önálló önképzésre, valamint a szakmai kooperációra.

Tantárgyi egység tematikus leírása 14 heti bontásban:

1. Trauma és irodalom
- 2.. A tanúságtétel szándéka a holokauszt-irodalomban (Tadeusz Borowski, *Kővilág*; Danilo Kiš, *Kert, hamu*; Paul Celan, *Halálfüge*)
3. Emlékezés, utódemlékezet, holokauszt (Márton László, *Árnyas fűtca*; Piotr Szewc, *Pusztulás*)
4. A GULÁG két krónikása (Alekszandr Szolzsenyicin, *Iván Gyenyiszovics egy napja*, Varlam Salamov, *Kolimai elbeszélések*)
5. Asszonyorsok a világháborúban (Polcz Alaine, *Asszony a fronton*; Anonyma, *Egy nő Berlinben*)
6. Határvidékek, menekülés és letelepedés, kísérletek a megtört kontinuitás irodalmi helyreállítására: Wilno/Vilnius, Danzig/Gdańsk, Fiume/Rijeka esete
7. Tér, irodalom, identitás
8. Esszék a hagyományok megszakadásáról és újratemetéséről (Czesław Miłosz – Tomas Venclova, *Vilna–Vilnius mint szellemi létforma*; Adam Zagajewski, *Két város. Lemberg, Gliwice*)
9. Grass nyomában – két danzigi/gdański történet (Stefan Chwin, *Hanemann*; Paweł Huelle, *Költőzködés*)
10. A kelet-európai groteszk
11. Három emigráns költő – Czesław Miłosz, Tomas Venclova és Joszif Brodskij
12. Antiutópiák közép- és kelet-európai díszletek közt (Bodor Ádám, *Sinistra körzet*; Włodzimierz Kowalewski, *Szép szoba*)
13. A közép-európai esszé klasszikusai – Közép-Európa reprezentációk a szocializmus ellenében
14. Utazások a periférián – Közép-Európa irodalmi reprezentációja az ezredfordulón (Andrzej Stasiuk, *Útban Babadagba*; Krzysztof Varga, *Turulpörkölt*)

Félévközi számonkérés módja és értékelése (prezentáció, zárthelyi dolgozat, szemináriumi dolgozat beadása stb.):

A félévközi számonkérés módját és értékelését a félév kezdetekor a tantárgyi egység oktatója határozza meg.

Gyakorlati jegy/kollokvium teljesítésének módja és értékelése (félévközi teljesítmény aránya a beszámításnál, ponthatárok stb.): K SZ

A kód jelentése:

A = a tantárgy aláírással zárul, amelyben kétfokozatú az értékelés (nem megfelelt, megfelelt). A hallgató legfeljebb az óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás nem szerezhető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támasztott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen.

K = a tantárgy kollokviummal zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). Az előadások óraszámának legalább 60%-án kötelező a hallgató részvétele, amit jelenléti ívre vezetett aláírásával igazol. Az ennél többet mulasztó hallgató nem kaphat aláírást és nem vizsgázhat. Az előadáshoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), legfeljebb akkora számban, mint a tantárgyi egység kreditpontszáma.

Amennyiben az előadáshoz zárthelyi dolgozat(ok) társul(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetések a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a kollokviumon is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

SZ = a tantárgy gyakorlati jeggyel zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). A hallgató legfeljebb a szemináriumi óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás és a gyakorlati jegy nem szerezhető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támasztott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen. A szemináriumhoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetések a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a beadott szemináriumi dolgozatában is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

KSZ = a tantárgy kollokviummal és gyakorlati jeggyel záruló tantárgyi egysége(ke)t egyaránt tartalmaz. Az előbbiekre a K, az utóbbiakra az SZ kódnak megfelelő értékelés vonatkozik.

Kötelező irodalom a tantárgyi egység egészéhez vagy 14 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

Berkes Tamás, *Senki sem fog nevetni... Groteszk irányzat a hatvanas évek közép- és kelet-európai irodalmában*, Budapest, Gondolat, 1990.

Elżbieta Rybicka, Place, Memory, Literature(from the perspective of geopoetics). *Teksty Drugie* 2012, 2, 126–139

Ajánlott irodalom a tantárgyi egység egészéhez vagy 14 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

Szűcs Teri, *A felejtés története. A Holokauszt tanúsága irodalmi művekben*, Pozsony, Kalligram, 2011. Przemysław Czapliński, *The “Mythic Homeland” in Contemporary Polish Prose*, Chicago Review, Vol. 46, No. 3/4 . <http://www.questia.com/library/journal/1P3-63921409/the-mythic-homeland-in-contemporary-polish-prose>

Kertész Noémi, *Nyelv, emlék, idegenség: a múlt megidézésének német–lengyel aspektusai Danzig/Gdańsk példáján*, Publicationes Universitatis Miskolciensis Sectio Philosophica 20:(1) 230–245. (2016)